

IKÄÄNTYVÄN MIELEN HYVINVOINTI

SANNA AVALUOMA

Suhteessa Oy

Helsinki 2.2.2018

SANNA AVALUOMA

- Psykiatrinen erikoissairaanhoitaja
- Psykodraamaohjaaja
- Työnohjaaja
- Perhepsykoterapeutti VET
- Paripsykoterapeutti ET
- Psykoanalyttinen paripsykoterapeutti
- Muistiasiantuntija
- Tietokirjailija (STIK)

SANNA AVALUOMA

SUHTEESSA OY

- Terveydenhuollon palveluista vastaava johtaja
- Psykoterapeutti
- Työnohjaaja
- Kouluttaja

YHTEYS

- www.suhteessa.fi
- posti@suhteessa.fi
- FACEBOOK
- Suhteessa Oy
- MuisTila
- PariTila
- Suhteessa Elävät kuvat

2012

Rakkaan kanssa KUUTAMOLLA

Parisuhde muistisairauden kajossa

SANNA AAVALUOMA
Viestintä, Erihimon psykoterapeuttinen
opintajärjestö
2012

TÄHDENLENTOJA

Perhepsykoterapeuttinen näkökulma
muistisairauksiin

Vuoden erityisosaan perhepsykologian 2007–2009
Kannusleikkauksen toimintakokous
Suomen Psykiatri
Sanna Aavaluoma

SANNA AAVALUOMA • LILLA-MARIA KYRÖLÄ

Tornadon kohtaaminen

DEMENSIOITIVA
TORNADON
PYÖRTÄESSÄ

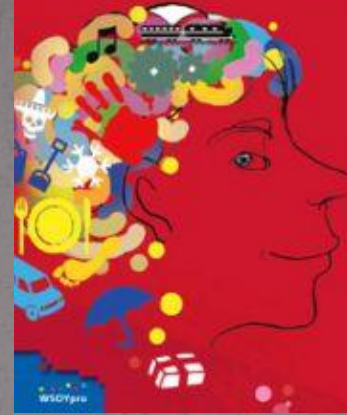
LUKEMIN
LUPUMISEN
KIRJEESSÄ

Toiminnallisia ja menetelmisiä
oppia demensioitaville ja
heidän läheisilleen

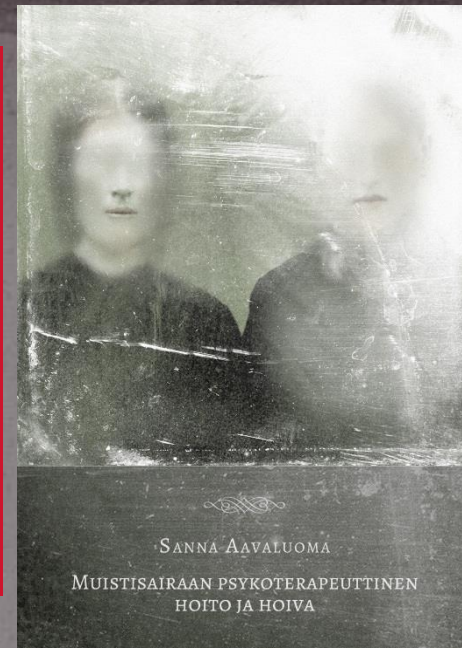
rsairaus • Häiköngin Alahamman edistys • NOVARTIS

TYÖIKÄISEN MUISTI ja muistisairaudet

Heidi Härmä ja Sirkka Grand (toim.)

WSOYpro

SANNA AAVALUOMA

MUISTISAIRAAN PSYKOTERAPEUTTINEN
HOITO JA HOIVA

Sanna Aavaluoma & Tarja Tammelin

muistisairaahan LÄHEISEN KIRJA

HOPEA -projekti 2005–2007

- TUNTEET ELÄMÄSSÄSI
- TUNNE ELÄMÄSI
- TUNNE ITSESI
- TUNNE TUNTEESI
- ELÄMÄSI TUNTEET
- TUNNE-ELÄMÄSI
- ELÄ TUNTEESI
- ELÄ ELÄMÄÄSI

Sanna Aavaluoma
Tarja Tammelin

JOTTA MINUA EI UNOHDETTAISI

tarinoita elämästäni niille, jotka minua tulevat hoittamaan

SANNA AAVALUOMA

KUNNES KUOLEMA MEIDÄT ERIYTTÄÄ

Muistisairaahan puolison suruprosessi ja
toipuminen puolison kuoleman jälkeen

SUOMESSA

(Newgarten 1970 / Koskinen ym. 1988,
tilastokeskus)

NUORET VANHAT
50-59-vuotiaita

738 159

60-69-vuotiaita

746 930

KESKIMMÄISET VANHAT
70-79-vuotiaita

486 657

VANHAT VANHAT
80-89-vuotiaita

240 682

HYVIN VANHAT
90-99-vuotiaita

46 602

100v täyttäneitä

815

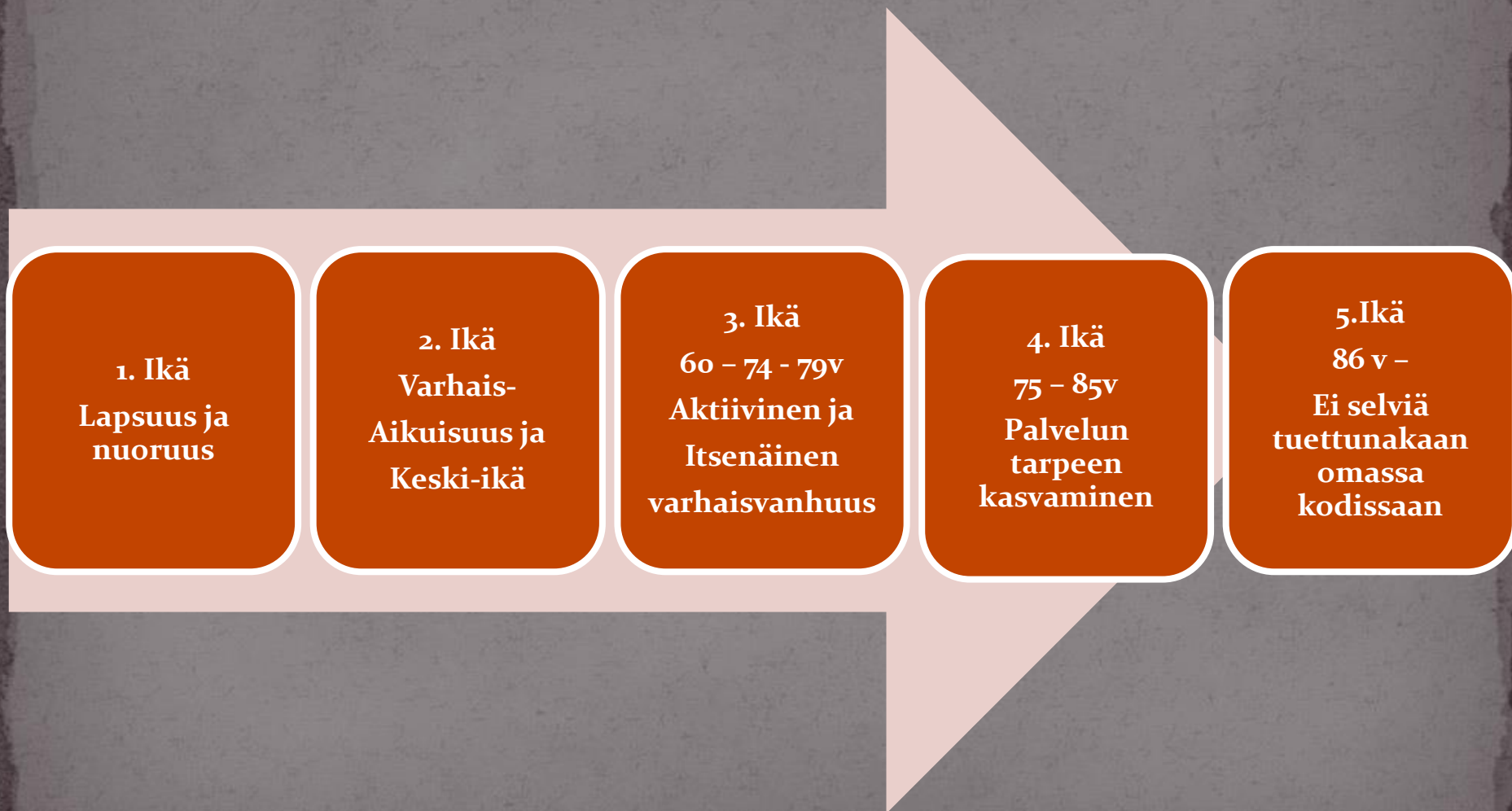

ELÄMÄ

- Ihminen kasvaa ja kehittyy suhteessa toiseen ihmiseen.
- Ihmisen psyykinen kasvu ja kehitys on elämän kestoista.
- Ikä ei suojaa kriiseiltä.
- Aiemmat kokemukset avautuvat uudelleen uuden elämäkokemuksen kautta ymmärrettäväksi.

Elämäntietokirja:

KOLMAS IKÄ

- Työiän ja vanhuuden välissä oleva ajanjakso
- Vapauksien elämänvaihe
- Parhaimmillaan itsen toteuttamisen, mahdollisuuksien, riippumattomuuden ja toimeliaisuuden aikaa
- Henkilökohtainen kokemus siitä, ettei vielä ole vanha
- Tyytyväisyys elämään
- Usein joku sairaus, joka kuitenkin on hallinnassa

VANHAKSI KASVAMINEN GROWING OLD (Quinodoz)

- Kehitysprosessi, jossa on mukana koko ohi virrannut elämä ja yksilöllisyys
- Mukautumista
- Ei passiivista alistumista vaan aktiivista uuden suunnan tai keinojen etsimistä

VANHUUDEN KEHITYSTEHTÄVÄT

- MINÄN EHETYTYMINEN (ERIKSON 1959)
- ELÄMÄN MERKITYKSEN LÖYTYMINEN JA KUOLEMATTUUDEN ILLUUSIOSTA LUOPUMINEN (GOULD 1980)
- VANHUUS SIIRTYMÄVAIHE ELÄMÄN JA KUOLEMAN VÄLISSÄ (SILTALA 2013)

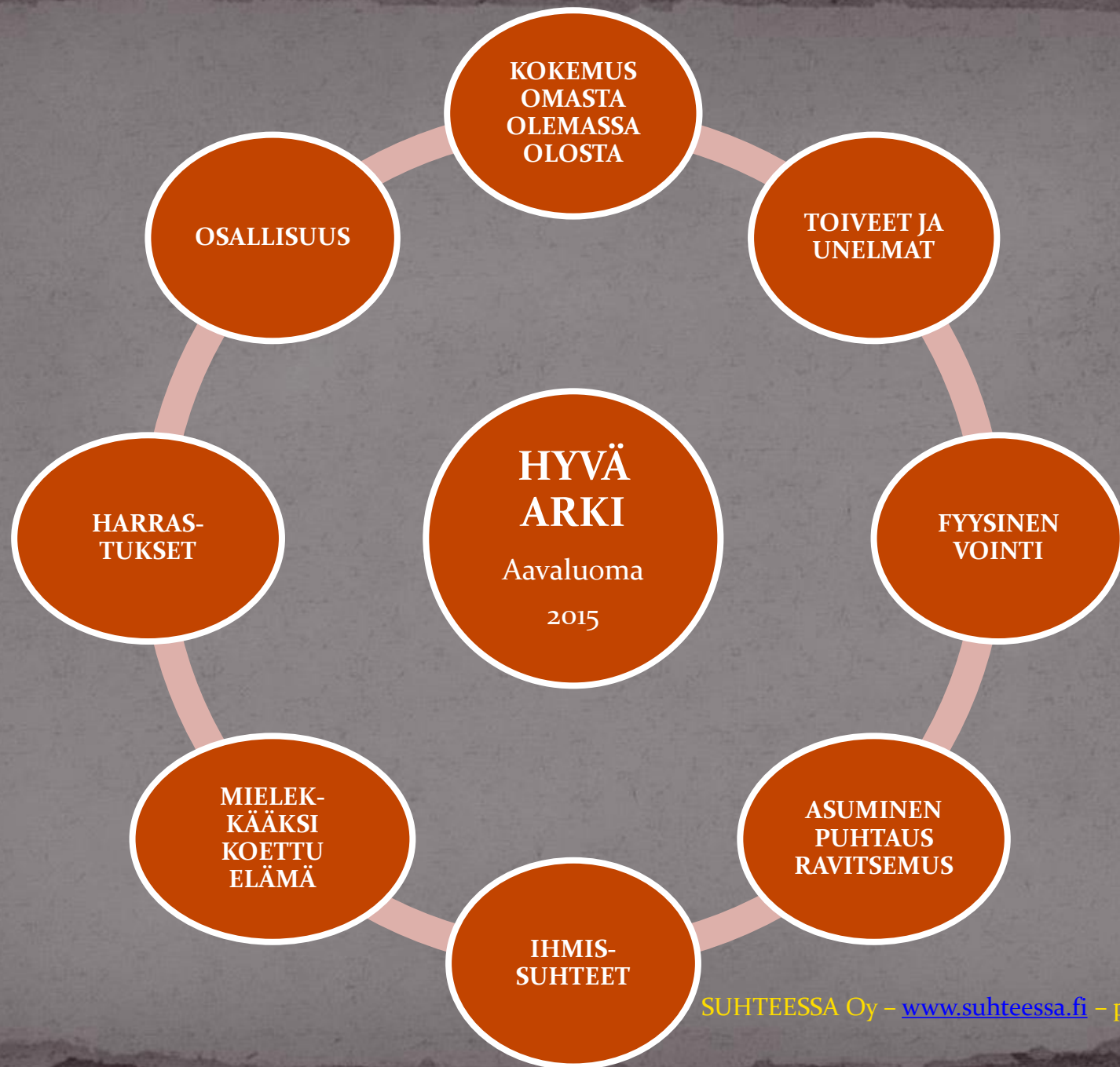

ITSEEN TUTUSTUMINEN

- Vain pieni osa itsestämme on tietoisuutemme piirissä.
- Jo varhainen kokemusmaailmamme ohjaa toimintaamme ja reaktioitamme.
- Pysähtyminen – itsen kuunteleminen – ajatteleminen ennen toimintaa...

Kyllin hyvä vanhuus (Juhela)

- Kyky säilyttää uteliaisuus
- Kiinnostus uuteen ja erilaiseen
- Uteliaisuus vanhuutta kohtaan jo nuorena
- Leikkisyys ja luovuus
- Erilaisuuden ja ristiriidan säilyminen elämässä
- Oman jaksamisen rehellinen arviointi
- Uskallus kohdata vanhuuden kriisit kipuineen, sairauksineen ja menetyksineen
- Kyky ottaa toisilta apua vastaan
- Kokemus elämän jatkumisesta loppuun saakka elämänä rajoituksineenkin
- Tietoisuus omasta kuolemasta

Syksy opettaa luopumaan

